

Kvæfjord kulturskole

Fagplan

Lærer: Synnøve Li

Kvæfjord kulturskole

Fagplan for tverrfløyte

Innledning

1. Innhold

- 1.1. Begynneropplæring
- 1.2. Arbeidsmåter og øving
- 1.3. Repertoar
- 1.4. Læringsaktiviteter
- 1.5. Formidling; konserter og forestillinger

2. Mål

- 2.1. Tekniske ferdigheter
- 2.2. Musikalske ferdigheter
- 2.3. Sosiale ferdigheter
- 2.4. Gehør og leseferdigheter
- 2.5. Musikalske opplevelse og musikkformidling

3. Organisering

- 3.1. Undervisningsformer
- 3.2. Elever med ordinær plass i kulturskolen
- 3.3. Korps
- 3.4. Rapporteringslinje, pedagogisk ansvar, instruks og taushetsplikt

4. Vurdering og tilbakemelding

- 4.1. Veiledning
- 4.2. Foreldresamtale

Innledning

Fagplanen beskriver innhold, mål, organisering og vurdering i tverrfløyteundervisningen ved Kvæfjord kulturskole. Fagplanen er skrevet etter gjeldende regler for opplæring i kulturskoler. Fagplanen skal være til nytte for den aktuelle bruker samtidig som den vil være et verktøy for lærer og foresatte. Fagplanen er en viktig del i et skole- hjem samarbeid.

1. Innhold

1.1. Begynnerundervisning

Det gis grunnopplæring på instrumentet der hovedformål med opplæringen er spillet glede hos den enkelte elev. Eleven vil fra starten lære pusteteknikk og spilleteknikk. Noteopplæring følger parallelt med instrumentopplæringen. Eleven blir kjent med instrumentet, lærer om bruk og vedlikehold, munnstilling, spillestilling og holdning. Instrument lånes ut av Borkenes Skolekorps, der eleven også vil være medlem. Øvrige elever må disponere eget instrument. Fløyte, noter og pussepinne medbringes til timene.

Eleven får lære notenavn og notelesing og noteverdier, lære å lese enkle rytmer, lære hva en takt og taktstrek er. Kjenne igjen ulike symboler i musikken og få et bevisst forhold til puls.

I begynneropplæringen inngår også samspill i aspirantgruppe med andre korps elever/instrumentgrupper som befinner seg i samme begynneropplæring.

Anbefalt alder ved start: 8 år.

1.2. Arbeidsmåter og øving

Det gis hovedsakelig opplæring i form av enetimer, men det kan også foregå i samspill med andre elever. De deltar på konserter og forestillinger i regi av kulturskolen og i regi av Borkenes Skolekorps. På spilletimene arbeides det med:

- Tekniske ferdigheter på instrumentet
- Musikalske ferdigheter
- Repertoar og samspill
- Teori og notelære
- Gehørtrening
- Rytmelære
- Konsertforberedelse

Vi ønsker å skape en trygg undervisningssituasjon tilpasset hver elev sine forutsetninger, interesser og behov. Undervisningen er note- og gehørbasert. Eleven vil lære ulike symboler og faguttrykk, og improvisasjon og komponering kan innlemmes. Progresjonen vil være individuell. Fagplanen skal være en hjelp til å få en naturlig progresjon i undervisningen, med nivå tilpasset den enkelte. Fagplanen skal også være en hjelp for foresatte, som vil kunne se hva eleven lærer i de ulike fasene av undervisninga. De vil også kunne se hva som forventes av eleven, og få et innblikk i hva som skal til for å nå de ulike målene. Læreren er kunnskapsformidler, inspirator og motivator. Vi ønsker at samspillet mellom lærer og elev skal være gjensidig inspirerende. En forutsetning for dette er at et godt teknisk grunnlag og gode øvingsvaner innarbeides tidlig. En god oppstart betyr mye for videre utvikling. Foresatte er viktige samarbeidspartnere for oss. De kan hjelpe til med å sette mål for innlæringen, sørge for regelmessig øving og for at resten av familien respekterer øvingen, være tålmodige og oppmuntrende, og se til at instrumentet blir tatt vare på. De foresattes

positive oppmerksomhet er av uvurderlig betydning for læringsprosessen, uavhengig av musikalske kunnskaper.

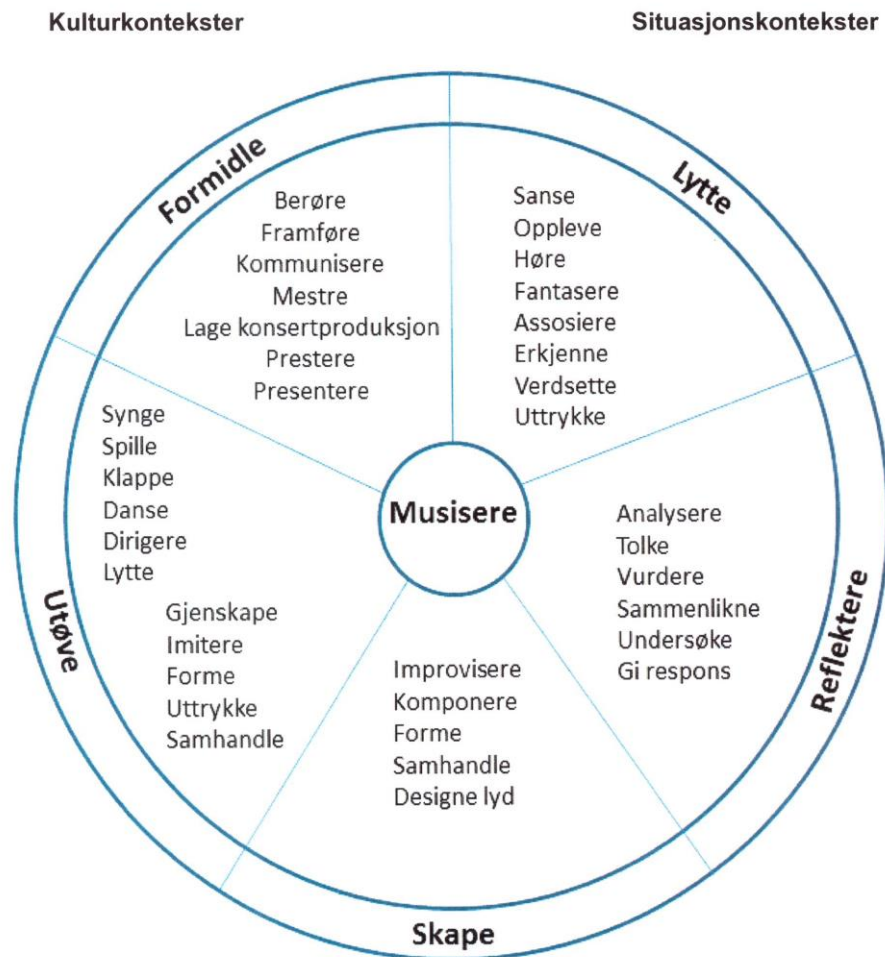
Alle som spiller bør øve regelmessig, helst hver dag. Hyppige repetisjoner er viktig både i øvings- og læringssituasjonen, ettersom gjenkjenning gir mestring og trygghet. Foresatte bør hjelpe sine barn til å finne et bra øvingssted og faste øvingstider. Det er viktig å få gode øvingsvaner helt fra begynnelsen. Bare et fåtall elever vil mestre det uten hjelp. For de fleste barn vil det være nødvendig med tett oppfølging fra foresatte. Selv om øvingen i utgangspunktet bør være lystbetont, er det ikke alltid like gøy å øve. Enkelte deler av leksen kan være mer inspirerende enn andre, og i perioder er det nødvendig å stå litt på for å komme et skritt videre. Derfor krever det å mestre et instrument en viss selvdisciplin.

Vi ønsker å ta hensyn til elevens interesser og behov. Derfor vil musikk som eleven selv liker å høre på bli vektlagt. Vi benytter oss av nettsteder som streamer musikk og bruker dette som gehørtraining i første omgang. Lærer vil deretter sammen med eleven utarbeide noter etter elevens ønsker og elevens nivå. Lærer ønsker vi å lytte til elevens musikalske interesser og prøve å gjøre spilleleksene så relevant til dagens samfunn som mulig.

For alle som spiller et blåseinstrument er det et mål å få instrumentet til å virke som en forlengelse av vår egen kropp. Grunnlaget for god klang, stort toneomfang, god teknikk og et variert uttrykk (f.eks å spille både svakt og sterkt), blir lagt ved å jobbe med kroppen.

En forutsetning for å kunne lykkes er et godt instrument. Vedlikehold er derfor viktig, og må utføres av fagpersonell. Feil og mangler rapporteres direkte til lærer som tar det videre til eier av instrumentet, Borkenes Skolekorps. Det er en fordel at foresatte setter seg inn i det daglige vedlikeholdet av instrumentet (hvordan det monteres/demonteres, pusses og oppbevares).

2. Faghjul

1.3. Repertoar:

LÆRESTOFF: Lærestoffet vil alltid være tilpasset den enkelte. Det er nyttig at eleven har en lærebok, men læreren vil kunne hoppe over ting og supplere med annet egnet stoff. Korte og kjente melodier brukes mest.

Supplerende notemateriell til utvalgt lærebok.

Repertoar fra samspill aspirantgruppe eller korpsnoter.

Egne ønsker; elev er selv med å bestemme repertoar i enkelte tilfeller.

Eleven/foresatt er selv ansvarlig for å kjøpe opplæringsbok. Det forventes at foresatte skaffer nødvendig opplæringsbok så snart som mulig. Kulturskolen er behjelpelig med eventuell bestilling men bøker må hentes og betales av foresatte. Noter utover dette anskaffes av lærer.

1.4. Læringsaktiviteter

Spilleferdigheter/grunnleggende tverrfløyteteknikk:

- Demonstrere og øve på hvordan tverrfløyten holdes for å oppnå best mulig klang og unngå spenninger.
- Produksjon av klang og intonasjon gjennom fokusering på munnstilling og pusteteknikk.
- Utvikling av fingerteknikk gjennom tilpassende øvelser.

Notasjon/komponering, gehør/improvisasjon og utenatspill:

- Notelesing og gehør er elementer som utfyller hverandre og som utvikles parallelt.
- Komponering er skapende aktivitet som også kan bidra til å utvikle notelesingsferdigheter.
- Improvisasjon er et viktig element i utviklingen av gehør, utvikling av fingermotorikk og som en skapende aktivitet.
- Utenatspill baserer seg på erfaring fra de andre elementene, men er også en hjelper til videreutvikling.
- Utenatspill og improvisasjon er viktige elementer i frigjøring fra notebilde.

1.5. Formidling; konserter og forestillinger

Eleven deltar på konserter og forestillinger i regi av kulturskolen og/eller korpset i løpet av hvert semester. Det holdes årlig en større forestilling der alle elevene i kulturskolen deltar. Den enkelte lærer holder også mindre konserter/forestillinger med sine elever i løpet av skoleåret. Eleven opparbeider følelse av mestring og selvtillit i det å opptre for og sammen med andre.

2. Mål

Fagplanen forutsetter en undervisningsplan med faste og variable mål. Noen mål er satt på forhånd, mens andre mål oppstår underveis som følge av elevens progresjon, egeninteresse og resultat. Det kan forekomme endringer i korpsets mål og aktiviteter i løpet av skoleåret. Målet er nysgjerrige elever som er selvstendige på sitt instrument. Det er viktig at eleven innarbeider en god spillestilling og gode øvingsrutiner.

2.1. Tekniske ferdigheter

Følgende mål er relevante for alle blåseelever på nybegynnerstadiet:

- Eleven skal bli godt kjent med instrumentet slik at spillingen blir komfortabel og sunn.
- Eleven skal ha som mål å oppnå en sunn klang, god munnstilling, fart på luftstrømmen og få god artikulasjon.
- Intonasjon og bevissthet om riktig tonehøyde etableres så tidlig som mulig.
- Vi konsentrerer oss om få toner til å begynne med (g1-e2) og mye trinnvise sprang. Dette er som regel et tålmodighetsarbeid som tar tid og oppmerksomhet. Instrumentet vil gjerne føles "fremmed", og det tar tid å få muskulatur til å jobbe riktig, men på denne måten skapes et godt teknisk grunnlag som gjør veien fremover mye lettere.
- PUSTEN: Kjenne at du bruker pusten når du spiller, og at den sitter langt nede i magen... Bli bevisst på at dette er en del av å spille, og noe du selv aktivt styrer.
- TEKNIKK: Generelt: Å kunne spille fort og tydelig er en kombinasjon av å bruke fingre og tunge/lepper, men uten god luftbruk som driver det hele fremover, er ikke rask tunge og kjappe fingre nok. Jobbe med å bruke tungen til å sette an tonene, og få fingrene til å skifte jevnt og automatisk mellom ulike grep. Dette er en mekanisk prosess, som krever mange gjentakelser.

Fase 2 (mellomstadiet):

- **KLANG:** Den gode klangen vi har etablert, søker vi å flytte med oss til alle instrumentets toner, helt opp og helt ned. Vi jobber også med større og større sprang. Målet er å kunne gå fra en hvilken som helst tone til en annen, uten å miste den gode klangen.
- **PUSTEN:** Jobbe med å strekke pusten, utvide kapasiteten, klare lengre og lengre strekk uten at tonen blir liten og puslete.
- **TEKNIKK:** Utvide teknikken. Kunne spille like uanstrengt i flere tonearter. Kunne bruke tungen til å gjøre tonene korte, markerte, eller binde flere toner sammen og variere mellom disse.
- **LÆRESTOFF:** Fortsatt er det nyttig å knytte deler av læringen til en bok. Mer av stoffet kan være ukjent. Varierer genre og knytter begreper til epoker, komponister og særtrekk for stilartene.

Viderekomne elever:

- **KLANG:** Målet er å bruke klangen som et virkemiddel for å få fram det uttrykket vi ønsker i musikken. Vi jobber med å få full kontroll over tonene og klangen, uansett om de spilles svakt, sterkt, eller går fra svakt til sterkt. For blåseinstrumenter vil det i dette arbeidet også være nødvendig å jobbe grundig med intonasjonen – det å spille rent. Dette er ikke et mystisk, naturlig talent, men en del av den tekniske, konkrete jobbingen med blåseteknikk.
- **PUSTEN:** Bruke pust som virkemiddel for å få fram det uttrykket vi ønsker i musikken. Kjenne hvor det er naturlig å puste, og hvordan uttrykket kan skifte når du velger annerledes. Vi puster ikke bare fordi vi må, men fordi det passer i musikken.
- **TEKNIKK:** Vi finsliper ferdighetene i å bruke teknik, fingre og tunge til å forme musikken og gi den det uttrykket vi ønsker.
- **LÆRESTOFF:** Bli kjent med, og spille, et bredt repertoar for tverrfløyte. Stykker fra barokk, wienerklassisisme, romantikk, impresjonisme, og nyere/moderne stykker. Øve opp genrebevissthet gjennom lytting og gjenskaping på eget instrument. Etyder som videreutvikler klang og teknik. Økt begrepsforståelse er med og fremmer musikkens karakter.

«VERKTØY» I LÆREPROSESSEN:

- **PULS OG RYTME,** som driver musikken fremover, er helt nødvendig i alt samspill. Eleven lærer å kjenne pulsen i musikken og dermed utvikles rytmeforståelsen.

- GEHØRSPILL bruker vi i alle faser av opplæringen. Aktiv lytting utvikler det musikalske gehør, som igjen er med på å styrke notelesingen.
- NOTELESING er en ferdighet som vanligvis tilegnes fra leseferdig alder. Notene er musikkens internasjonale språk og et viktig hjelpemiddel for overlevering og uttrykk. Notelære og instrumentopplæring går parallelt. God notelesing styrker musikkforståelsen.
- PRIMA VISTA SPILL (å spille et musikkstykke ”rett av bladet”) utvikles hele veien, og er i stor grad basert på opparbeidet kunnskap og gjenkjennelse.
- KOMPONERING, lage sine egne sanger, er en aktivitet som gir trygghet og følelse av mestring, og introduseres derfor tidlig i undervisningen. Lytting, gehørspill, improvisasjon, komposisjon – alle disse faktorene er med på å utvikle den musikalske intelligens og gjør det lettere å fungere i større musikalske sammenhenger. Gjennom aktiv lytting utvikles musikalsk gehør, rytmeforståelse og pulsfølelse.

NYBEGYNNEREN lager lyd, lyd blir til tone, tone blir til melodi – uttrykket er i startfasen og spiren er sådd.

PÅ MELLOMSTADIET blir tonen til klang, klangen begynner å variere i styrke og intensitet. Eleven kan spille både langsomt og hurtig, det musikalske uttrykk er på vei, og eleven blir klar over sine egne kvaliteter og kan utvikle disse videre.

DEN VIDEREKOMNE ELEV gir klangen et personlig uttrykk, teknikken gir melodien liv og klangfarger, eleven former musikken mer bevisst. Eleven klarer seg alene i samspillsituasjoner og det musikalske uttrykk står til slutt helt i sentrum.

2.2. Musikalske ferdigheter

- Eleven skal få hjelp til å mestre repertoaret fra aspirantspillet eller annet samspill på spilletimen.
- Eleven skal tilegne seg et personlig repertoar til å spille på konserter hjemme og ute.
- Musikalsk orientering i mindre grupper øves kontinuerlig.

2.3. Sosiale ferdigheter

Eleven skal lære å omgås andre elever/lærere/foresatte fra ulike sosial-, religiøs- og kulturell bakgrunn på en respektfull og naturlig måte.

Eleven skal få mulighet til å oppleve glede ved å mestre, uttrykke og formidle ulike kunstformer sammen med andre.

2.4. Gehør og leseferdigheter

Eleven skal lære å spille både med og uten noter.

2.5. Musikalsk opplevelse og musikkformidling

Eleven skal ha en positiv opplevelse når de spiller på sitt instrument. Spillingen skal glede både eleven og andre. Klang, intonasjon og rytme er grunnleggende elementer i undervisningen fra første stund. Eleven skal få øvelse i å opptre under trygge og støttende forhold. Eleven skal også lære seg å lytte til andre som spiller og kunne gi respons og oppmuntring til sine medelever.

3. Organisering

3.1. Undervisningsformer

Alle elever skal ha 25-30 minutters undervisning pr. uke. Tidspunkt for timen avtales mellom lærer og foresatte. Ved undervisning i større grupper vil undervisningstiden øke. I enkelte undervisningsuker vil timeplanen kunne bli lagt om til fordel for spesielle prosjekter.

3.2. Elever med ordinær plass i kulturskolen (utenfor korps)

Alle elever i kulturskolen har undervisning i form av enetimer eller gruppetimer. Elever som ikke er en del av Borkenes Skolekorps bør også være med i samspill utenfor kulturskolen (Eksempel: spille sammen med korpset på fellesprosjekter i kulturskolen).

3.3. Korps

Elever som er medlemmer av Borkenes Skolekorps der korpset kjøper tjenester hos kulturskolen er elever på lik linje med andre elever i kulturskolen.

3.4. Rapporteringslinje, pedagogisk ansvar, instruks og taushetsplikt

Kulturskolelæreren har ansvar for sin undervisning og rapporterer til sin overordnede i kulturskolen, her rektor. Læreren har taushetsplikt på samme måte som andre lærere tilsatt i Kvæfjord kommune.

4. Vurdering og tilbakemelding

4.1. Veiledning

Kulturskolelæreren vil gi veiledning og informasjon til elever og foresatte. Aktuelle temaer kan være kjøp av instrument, stell og vedlikehold av instrument, spørsmål om helse, miljø og sikkerhet. Læreren kan også gi råd om øving, musikkinteresse og motivasjon.

4.2 Foreldresamtale

Dersom det er ønskelig fra foresatte kan det tilbys foreldresamtale med lærer hvert år. I denne samtalen kan det for eksempel gis informasjon og veiledning om øving, undervisningens innhold, om elevens progresjon og motivasjon og om videre arbeid. Fagplanen og andre aktuelle dokumenter som vedrører undervisningen er naturlige temaer i en foreldresamtale.

Ideer og utdrag til fagplanen er hentet fra Oslo musikk- og kulturskole og Nord-Fron sin fagplan for tverrfløyte.